

Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi
İQTİSADI İSLAHATLAR
ELMİ TƏDQIQAT İNSTİTUTU

İLLİK

HESABAT

2012

Bakı şəhəri – 2013

MÜNDƏRİCAT

Giriş

- I. Elmi-tədqiqat işləri
- II. Xarici əlaqələr
- III. Veb səhifənin idarə olunması
- IV. Layihələrin idarə olunması
- V. Elmi və elmi-texniki tədbirlərin təşkili
- VI. Nəşr fəaliyyəti
- VII. Kadr potensialının gücləndirilməsi
- IX. Elmi katiblik üzrə işlər

GİRİŞ

Hesabat ilində İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitutunun fəaliyyətinin müasir tələblər səviyyəsində yenidən qurulması istiqamətində tədbirlər davam etdirilmişdir. Belə ki, 2012-ci ilin əvvəlində İnstitutun Elmi-Tədqiqat İş Planı İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun tərtib edilmiş və müvafiq şöbələr və struktur bölmələrlə razılaşdırılaraq cənab nazir tərəfindən təsdiq olunmuşdur. İlin əvvəlindən etibarən İnstitutun Elmi-Tədqiqat işləri qeyd olunan plana uyğun təşkil edilmişdir.

İş Planını aşağıdakı istiqamətlər üzrə müəyyənləşdirmişdir:

- I. Elmi-tədqiqat işləri;
- II. Xarici əlaqələr;
- III. Veb sahifənin idarə olunması;
- IV. Layihələrin idarə olunması;
- V. Elmi və elmi-texniki tədbirlərin təşkili;
- VI. Nəşr fəaliyyəti;
- VII. Kadr potensialının gücləndirilmə;
- VIII. Elmi katiblik üzrə işlər.

Hesabat ilində İş Planından əlavə bir sıra Dövlət Proqramları üzrə İnstitutun icraçı olduğu tədbirlər uğurla yerinə yetirilmişdir.

I. ELMİ-TƏDQIQAT İŞLƏRİ

2012-ci ildə İş Planını üzrə nəzərdə tutulmuş aşağıdakı istiqamətlərdə və mövzularda elmi-tədqiqat işləri yerinə yetirilmişdir:

PROBLEM:

Vahid Platformada Azərbaycan Respublikasının Ümumi Tarazlıq Modelinin işlənməsi

Mövzu:

Əsas istehlak məhsullarının qiymətlərinin monitorinqinin nəticələrinin təhlili və ekonometrik qiymətləndirilməsi

Məsul icraçılar: i.e.d. V.M.Vəliyev, i.e.n. M.R.Rəsulova.

İstehlak bazarına nəzarət üzrə dövlət xidmətinin Bakı şəhəri üzrə 9 və 7 iqtisadi rayonun müxtəlif bazarlarında 132 adda məhsul, başqa sözlə, ərzaq məhsulları, tərəvəz, meyvə və giləmeyvələr və tikinti materialları olmaq üzrə 3 qrup məhsullar arasında apardığı monitorinqlərin nəticələri müvafiq ilin baza dövrünə əsasən təhlil olunaraq qiymətlərdəki dəyişmələr və onların səbəbləri müəyyənləşdirilmişdir. Müvafiq aylar üzrə tərtib olunan hesabatlar mütəmadi olaraq İstehlak Bazarına Nəzarət üzrə Dövlət Xidməti orqanına təqdim olunur. 2009-2012-ci illər ərzində aparılmış monitorinqlərin nəticələri ümumiləşdirilərək Eviews proqram zərfi vasitəsilə ekonometrik qiymətləndirilmişdir.

Mövzu:

Regionların sahəlararası balans modelinin tərtibi üzrə ilkin tədqiqatların aparılması

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

Dünyada ilk dəfə region üçün sahəlararası balans Mur və Petercon tərəfindən ABŞ-ın Yuta ştatı üçün hazırlanmışdır. İtaliyada belə balans onun cənub regionunun inkişaf etdirilməsi məqsədilə hazırlanmışdır. Daha sonra yaponlar Xokaydo adasının inkişaf etdirilməsi üçün belə balans hazırlamışlar. Daha sonra ABŞ-da Filadelfiyanın, İsveçdə Stokholm və Osłonun belə balansları hazırlanmışdır. Keçmiş Sovet İttifaqında belə balans Mordva MSSR üçün 1959-cu ildə hazırlanmışdır. 70-ci illərdə isə Pribaltika ərazisi üçün eksperimental formada belə balans hazırlanmışdır.

Regional balansların hazırlanması əlavə olaraq xeyli hesablamalar və vəsait tələb etdiyindən belə balansların hazırlanması xeyli çətindir. Digər tərəfdən bu balansların hazırlanması üçün əvvəlcədən məlumat bazasının formalaşdırılması statistika orqanlarının iş planında olmadığından həmin məlumatları mütəmadi olaraq heç olmasa 3-5 ildən bir əldə etmək çətindir. Odur ki, bu işlərin görülməsi həmişə eksperimental forma almışdır.

Lakin hal-hazırda informasiya əldə etmək və onu işləmək informasiya texnologiyalarının inkişafı ilə əlaqədar asanlaşdığından, belə informasiyaların əldə edilməsini də mümkün etmişdir. Məsələn gömrük orqanlarının avtomatlaşmış məlumat bazaları əsasında hər hansı ərazi üzrə sahəvi strukturu da daxil olmaqla idxal və ixrac barədə məlumat formalaşdırmaq mümkündür ki, bu da regional balansların tərtibi zamanı ən çətin əldə olunan informasiyalardan sayılır.

Digər tərəfdən əvvəllər sahələr arası balans əsasında aparılan proqnoz hesablamalarının özü o qədər əmək tutumlu idi ki, müvafiq orqanlar onun həyata keçirilməsinin öhdəsindən güclə gəlirdi. Müasir hesablama texnikalarının köməyi ilə

məlumatların müəyyən əlamətlər üzrə təsnifləşdirilməsi və işlənməsi çox asanlaşdığından regional balansların tərtibinə də böyük imkanlar açılmışdır.

Hal-hazırda dünyanın əsas aparıcı ölkələri olan ABŞ, Böyük Britaniya, skandinaviya ölkələri, Yeni Zelandiya, Rusiya Federasiyası regional balansların tərtibini bilavasitə həyata keçirirlər. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, bu balanslar adı çəkilən ölkələrin bütün regionları üçün tərtib edilməmişdir.

Statistika sahəsində də həmin balansların tərtibi barədə normativ hüquqi sənəd hələ ki hazırlanmamışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, hər ölkə bu balansın tərtibində özünə məxsus metodlardan istifadə edir. Bəziləri dolayı hesablamalar əsasında, bəziləri isə bu məqsədlə xüsusi sorğular keçirməklə tələb olunan məlumatları əldə edirlər.

Bu tədqiqat işinin aparılmasında məqsəd ölkəmizdə belə balansların tərtib edilməsinə bir növ təşəbbüs göstərməkdir. Əlbəttə ki, belə təşəbbüs gələcəkdə regional balansın tərtibi və istifadəsi zamanı tələb olunan məlumat bazası və onun toplanılması barədə, habelə regional modellərin qurulması metodologiyası haqqında təcrübə əldə etməyə imkan verəcəkdir.

Mövzu:

İqtisadi sahələr üzrə birbaşa vergi dərəcələrinin optimallaşdırılması.

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

Hazırkı dövrə qədər tədqiqat işi üzrə ilk növbədə plan tərtib olunmuş və iş planına müvafiq olaraq iş qrafiki müəyyənləşdirilmişdir. Qeyd edilən iş planına və iş qrafikinə uyğun olaraq aşağıda qeyd edilən bölmələr icra edilmişdir:

- Mövzu üzrə müvafiq ədəbiyyat xülasəsi aparılmış və zəruri statistik məlumat bazası formalaşdırılmışdır.

- “Mənfəət vergisi üzrə mövcud vergi siyasətinin təhlili” bölməsi üzrə ölkəmizdə aparılan vergi siyasətinə, o cümlədən mənfəət vergisinə dair mövcud vəziyyətə dair təhlillər aparılmışdır;

- “Mənfəət vergisinin, eləcə də bu vergiyə birbaşa təsir göstərən vergi və tutulmaların optimallaşdırılmasının nəzəri-konseptual müddəaları” bölməsi üzrə mənfəət vergisi və onun optimallaşdırılmasına dair nəzəri müddəalar öyrənilərək müvafiq metodologiya müəyyənləşdirilmişdir.

- “Mənfəət vergisinin, eləcə də bu vergiyə birbaşa təsir göstərən vergi və tutulmaların optimallaşdırılmasına dair dünya təcrübəsinin öyrənilməsi” bölməsi üzrə təbii resurslarla zəngin kiçik miqyaslı açıq iqtisadiyyatların bu sahədəki mövcud təcrübəsi müqayisəli şəkildə araşdırılmışdır;

- “Sahələrarası balans münasibətlərinin köməyi ilə iqtisadi sahələrin qarşılıqlı təsirinin qiymətləndirilməsi” bölməsində iqtisadi fəaliyyət sahələri müvafiq olaraq 7 sahə üzrə qruplaşdırılmış, bu sahələr üzrə mənfəət vergisinin, eləcə də bu vergiyə birbaşa təsir göstərən vergi və tutulmaların məhsul həcminə təsirlərinin hesablanması üsulları işlənmiş və elastiklik əmsalları hesablanmışdır;

- “Mənfəət vergisinin optimal səviyyəsinin qiymətləndirilməsi modelinin işlənilməsi” bölməsi üzrə seçilmiş metodologiyaya uyğun olaraq qiymətləndirmə və simulyasiyaların GAMS proqram zərfində reallaşdırılması istiqamətində tamamlama işləri aparılır;

Mövzu:

Azərbaycanda vergilərin ölkənin ümumi iqtisadi tarazlığına təsirinin nəzəri-metodoloji bazanın araşdırılması və ilkin məlumatların işlənilməsi

Məsul icraçı: i.e.d. Həsənli Yadulla.

Mövzu ilə əlaqədar olaraq toplanmış ədəbiyyatlardan lazımi fikirlər ümumiləşdirilərək qruplaşdırılmışdır. Eyni zamanda sahələr arası balans metodu təhlil edilmiş və qeyd olunan balans cədvəllərində xalis vergilərin makroiqtisadi göstəricilər üzərindəki təsirləri araşdırılmışdır. Vergilərin iqtisadi tarazlığa təsirlərinin təhlil edilməsi

ümumi tarazlıq modeli vasitəsi ilə aparılır. Bu modelin əsas sütunlarından biri sahələr arası balans cədvəlləridir. Bu baxımdan sahələr arası təhlilin əsası olan Leontiyev modeli öyrənilmiş və təhlil edilmişdir.

Mövzu:

Azərbaycanın əmtəə və xidmətlər bazarında tələb və təklif tarazlığının qiymətləndirilməsinin nəzəri-metodoloji bazasının tədqiqi, məlumatlar bazasının formalaşması və emalı.

Məsul icraçılar: i.e.d. V.M.Vəliyev, i.e.n. M.R. Rəsulova.

Mövzu üzrə ədəbiyyatlar araşdırılmış və eləcə də bu sahədə beynəlxalq təcrübədə həyata keçirilmiş tədqiqat işləri araşdırılmış, habelə Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün tətbiqi məsələlərinə baxılmışdır. Bu tədqiqat işini həyata keçirmək üçün statistik məlumat bazasının formalaşdırılmasında işlər aparılır.

PROBLEM:

Xarici ticarət və ölkənin beynəlxalq rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması.

Mövzu:

Xarici ticarət və əmək bazarı arasında əlaqələrin nəzəri-metodoloji aspektləri.

Məsul icraçı: i.e.n. M.R.Rəsulova.

Xarici ticarət və əmək bazarı arasında əlaqələrin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə bu sahədə nəzəri əsaslar öyrənilmiş, Koreya Beynəlxalq İqtisadi Siyasət İnstitutunun (KİEP "Working paper") jurnalında məqalə çap edilmişdir.

Mövzu:

Azərbaycanın beynəlxalq inteqrasiya üzrə meyarların tədqiqi, ilkin məlumatların toplanılması və təhlili.

Məsul icraçı: i.e.n. M.R.Rəsulova.

Azərbaycanın beynəlxalq inteqrasiya üzrə meyarlarının müəyyənləşdirilməsi üçün bu sahədə nəzəri müddəalar araşdırılmışdır. 1995-2012-ci illər üçün tədiyə balansının maddələri üzrə statistik məlumatlar toplanılmışdır.

Mövzu:

Müasir qloballaşma şəraitində milli iqtisadi maraqların təmin olunmasının elmi-nəzəri əsasları.

Məsul icraçılar: i.e.n. V.Ə. Rüstəmov, i.e.n. M.R.Rəsulova.

2012-ci il ərzində "Azərbaycan Respublikasının Ümumdünya Ticarət Təşkilatına qəbulu kontekstində ölkənin milli iqtisadi maraqlarının təmin olunması imkanları" mövzusunda elmi araşdırmalar çərçivəsində, müasir qloballaşma şəraitində milli iqtisadi maraqların təmin olunmasının elmi-nəzəri əsasları öyrənilmişdir.

Eyni zamanda aparılmış bu təhlillər zamanı gələcəkdə Azərbaycan Respublikasının Ümumdünya Ticarət Təşkilatına qəbulu kontekstində ölkəmizin milli iqtisadi maraqlarının təmin olunması imkanları baxımından önəm kəsb edəcək üzvlük proseslərinin və mənafelərimizin qorunmasına zəmin yaratmış olacaq normaların müəyyən olunması işinə üstünlük verilmişdir.

Mövzu:

Azərbaycan Respublikasından Avropa İttifaqına ixracın artırılması və şaxələndirilməsi nəzəri problemlərinin araşdırılması.

Məsul icraçı: i.e.n. V.Ə. Rüstəmov.

Mövzu ilə bağlı yerli və xarici ədəbiyyatlara müraciət olunmuş, ixracın şaxələnməsi imkanlarının elmi-nəzəri əsasları araşdırılmış və dünya təcrübəsinə əsaslanan bir sıra elmi yanaşmalardan istifadə edilmişdir. İşdə ixracın şaxələnməsi imkanlarının elmi-nəzəri əsasları ilə bağlı əldə edilmiş mənbələrin çoxu xarici nəşrlərlə bağlı olduğundan tərcümələrə və sözügedən sənədlərin təhlilinə daha geniş vaxt ayrılmışdır.

Mövzu:

Azərbaycanın milli standartlaşdırma sisteminin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması üzrə ilkin araşdırmaların aparılması.

Məsul icraçı: i.e.d. Ə.C.Muradov.

İş ilə bağlı Standartlaşdırma Meterologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi ilə bir neçə dəfə görüşlər keçirərək Azərbaycanın milli standartlaşdırma sistemi təhlil olunub, qanunvericilik bazası araşdırılıb.

Mövzu:

Ticarətin liberallaşmasının qeyri-neft strukturunun inkişafına təsirinin modelləşdirilməsi üzrə ilkin araşdırmaların aparılması.

Məsul icraçılar: i.e.n. Cihan Bulut, i.e.n. M.R.Rəsulova.

Mövzu üzrə aşağıdakı istiqamətlər üzrə tədqiqatlar tamamlanıb:

1. Azərbaycanda Aksiz Vergisinin Harmonize edilməsinin gəlirlərə və İstehsala təsirinin qiymətləndirilməsi.

2. Azərbaycanda ƏDV-dən azadolmaların azaldılmasının Yerli Kənd Təsərrüfatı İstehsalçıları və Gəlirlərə təsirinin qiymətləndirilməsi.

3. Azərbaycanda İxrac Rüsurlarının azaldılmasının Gəlirlərə və İstehsala təsirinin qiymətləndirilməsi; Konkret Məhsulların Timsalında.

4. Azərbaycanda Tarifin Liberallaşdırılmasının Prioritet Mallara təsirinin Qiymətləndirilməsi.

Mövzu:

Elmi ideyaların transferi və sənaye bölgələrinin yaradılması üçün təcrübələrin öyrənilməsi.

Məsul icraçı: i.e.n.M.R.Rəsulova

Elm-istehsalat komplekslərinin (texnoparkların) mahiyyəti, resursları, əsas formaları müəyyənləşdirilmiş, elm-istehsalat komplekslərinin fəaliyyətinin dünya təcrübəsi (Böyük Britaniya, Fransa, Almaniya, ABŞ) araşdırılmışdır.

PROBLEM:

Azərbaycanda Sahibkarlığın və Regionların Sosial-İqtisadi İnkişafı

Mövzu:

Regionların sosial-iqtisadi inkişaf göstəricilərinin təhlili və inzibati rayonlar üzrə prioritet investisiya istiqamətlərinə dair təkliflərin hazırlanması.

Məsul icraçı: i.e.n. R.N. Hüseyinliyev.

Regionların müasir sosial-iqtisadi inkişaf göstəricilərinin əks olunduğu regionların sosial-iqtisadi pasportları hazırlanmışdır.

Mövzu: Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlığın inkişaf perspektivlərinin qiymətləndirilməsi.

Məsul icraçılar: i.e.n. R.N. Hüseyinliyev, i.e.n. V.Ə.Rüstəmov.

Sahibkarlıq təsərrüfatının maddi-texniki vasitələrlə təmin edilməsində mühüm rol oynayan faktorlardan biri kənd təsərrüfatının maddi-texniki vasitələrlə təmin edilməsində mühüm rol oynayan faktorlardan biri kənd təsərrüfatı müəssisələri istehsal vasitələri istehsal edən sənaye müəssisələri arasında əlaqələr mexanizminin təkmilləşdirilərək bazar iqtisadiyyatı tələbləri səviyyəsində yenidən qurulması, müştərək maddi-texniki servis müəssisələrin yaradılaraq inkişaf etdirilməsi, maddi-texniki vasitələrin istehsalı, tətbiq olunması, təmir işlərinin aparılması üçün yeni mütərəqqi texnologiyaların hazırlanması və tətbiqi problemlərinin həll edilməsidir. Biznes ideallarının formalaşmasında KOS sektorunda işbirliyinin, əməkdaşlığın qurulması perspektiv amilə çevrilə bilər. Ümumiyyətlə, KOS-ların strateji işbirliyi, əməkdaşlığı KOS tədqiqatçıları tərəfindən bu sektorun rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsinin aktiv amilləri sırasına daxil edilir.

Mövzu:

İqtisadi rayonlar üzrə Kobb-Duqlas istehsal funksiyasının qiymətləndirilməsi və təkliflərin hazırlanması.

Məsul icraçı: i.f.d.N.Ə.Eynullayev

Tədqiqat işinin məqsədi Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunun Kobb-Duqlas istehsal funksiyasının qiymətləndirilməsi və alınmış nəticə əsasında təkliflərin hazırlanmasından ibarət olmuşdur. 2002-2011-ci illərin məlumatları əsasında Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə Kobb-Duqlas istehsal funksiyası qiymətləndirilmişdir. Qiymətləndirmənin nəticəsinə əsasən regionda istifadəyə verilmiş əsas fondların adambaşına düşən həcmi 1 faiz artımı həmin regionda adambaşına məhsul buraxılışının həcmi 0,266 faiz artırır. Hər il zaman ənənəsi ilə məhsul buraxılışının həcmi 5 faiz artır. Ümumiyyətlə, həmin regionda məhsul buraxılışının kapitalla (əsas fondlara) görə elastiklik əmsali 0,27 əməyə görə elastiklik əmsali 0,73 kimidir. Yəni həmin regionda əməyin məhsul buraxılışında rolu xeyli böyükdür.

Mövzu:

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı üçün ehtiyacların öyrənilməsi.

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

Əsas diqqət Respublikamızda regional sahibkarlığın inkişafı üçün ehtiyacların öyrənilməsinə yönəlmiş, bunun üçün 3 istiqamətdə araşdırmaların aparılması planlaşdırılmışdır: (1) SWOT analizinin aparılması, (2) Regional sahibkarlığın inkişafında digər ölkələrin təcrübəsinin və (3) regional sahibkarlığın inkişafının təhlili üzrə biznes aktivliyinin öyrənilməsi üçün sorğuların keçirilməsi.

SWOT analizinin aparılması üçün ilkin olaraq Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə sahibkarlığın inkişafında (əsasən aqrar-sənaye kompleksi üzrə) əsas problemlər araşdırılmış, baryerlər müəyyən edilmişdir.

Sahibkarlığın inkişafında digər ölkələrin təcrübəsi Almaniyaya və Türkiyənin təmsalında araşdırılmışdır. Almaniyaya təcrübəsi dövrü mənbələr əsasında araşdırılmışdır. Türkiyə təcrübəsinin öyrənilməsi məqsədi ilə İnstitutun əməkdaşları Türkiyə Respublikasının İnkişaf Nazirliyində, Ankara, İzmir, Antalya və Ərzurum Regional Ajanslarında olmuşlar. Bu regional Ajanslarında aqrar-sənaye komplekslərinin, sənayenin ənənəvi və qış turizminin inkişafı üzrə sahibkarlığın inkişafında verilən təşviqlər, institutional və hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, rəqabətqabiliyyətliliyin artırılmasının digər məsələlərini öyrənmişlər.

Regionlarda sahibkarlığın inkişafının təhlili üzrə biznes aktivliyinin öyrənilməsi üçün sorğu anketləri hazırlanmış və İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin şöbələrinin iştirakı ilə ilkin sorğular keçirilmişdir. Belə sorğuların keçirilməsində subyektivliyin aradan qaldırılması üçün sorğuların keçirilməsinin təkmilləşdirilməsinə ehtiyac olduğu qənaətinə gəlinmişdir.

Göstərilən istiqamətlər üzrə işlər davam etdirilir.

PROBLEM:

Azərbaycan Respublikasında sosial inkişaf problemlərinin tədqiqi.

Mövzu:

Azərbaycan Respublikasında sosial sahələrin (sosial müdafiə istisna olmaqla) tədqiqi: mövcud vəziyyət və perspektiv istiqamətlər.

Məsul icraçılar: i.e.n. V.A.Mütəllimova, F.Q.Mikayılov.

Tədqiqat işi ilə bağlı beynəlxalq təcrübə öyrənilmiş və həmin təcrübədən istifadə etməklə müvafiq sahələr seçilmişdir. Seçilmiş bölmələr üzrə aşağıdakı sahələr üzrə müvafiq təhlillər aparılmışdır:

Təhsil: göstəricilər, dinamika, meyllər, təsiredici faktorlar-bölməsi üzrə məlumat bazası toplanılmış, ədəbiyyat xülasisələri edilmiş və eyni zamanda müvafiq təhlillər aparılmış və perspektiv inkişaf istiqamətlərinə dair tövsiyələr verilmişdir.

Səhiyyə: göstəricilər, dinamika, meyllər, təsiredici faktorlar-bölmə üzrə məlumatlar toplanılmış və ədəbiyyat xülasisələri edilmişdir. Eyni zamanda müvafiq təhlillər aparılmış və perspektiv inkişaf istiqamətlərinə dair tövsiyələr verilmişdir.

Turizm: göstəricilər, dinamika, meyllər, təsiredici faktorlar-bölmə üzrə işlər tamamlanmış və tədqiqat hesabatı hazırlanmışdır.

Demografiya: göstəricilər, dinamika, meyllər, təsiredici faktorlar- bölməsi üzrə məlumat bazası toplanılmış, ədəbiyyat xülasisələri edilmiş müvafiq təhlillər aparılmış, nəticə və tövsiyələr verilmişdir.

Mövzu:

Azərbaycanda rifahın inteqral göstəricilərinin modelləşdirilməsi üzrə ilkin tədqiqatların aparılması.

Məsul icraçı: i.e.n. V.A.Mütəllimova.

İşin məqsədi Respublikada əhalinin rifahının qiymətləndirilməsi ilə bağlı indikatorlar sisteminin təsnifləşdirilməsi və inteqral göstəricilər sistemini formalaşdırmaqla hesablamaların aparılması olaraq qoyulmuşdur.

Qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün ilk olaraq rifah kateqoriyası təhlil edilərək, rifahı xarakterizə edən göstəricilər sistemi müqayisəli olaraq müəyyən olunacaq. Daha sonra müəyyən edilmiş sistem üzrə respublika üçün bu göstəricilər əsasında təhlilin həyata keçirilməsi, inteqral göstəricilərin hesablanması nəzərdə tutulur. İşdə rifahı xarakterizə edən göstəricilərə təsir edən faktorlar araşdırılmaqla həmin faktorların təsiri də modelləşdiriləcək. Təhlilin ölkə üzrə olmaqla, eyni zamanda, regional olaraq həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. İşin sonunda aparılmış təhlillər və modelləşdirmənin nəticəsi əsasında təkliflərin hazırlanması nəzərdə tutulur.

Mövzu:

Regionlarında orta və kiçik sahibkarlığın inkişafında insan resurslarının idarə edilməsinin nəzəri-metodoloji statistik bazasının araşdırılması.

Məsul icraçı: i.e.n. Rakif Fərəcov.

İlkin olaraq İnsan Resurslarının idarə edilməsinin sahibkarlığın inkişafında rolunun artırılması üzrə nəzəri-metodoloji aspektləri araşdırılmış, statistik bazanın formalaşması üçün İqtisadi rayon üzrə sahibkarlıq subyektlərinin sahəvi təsnifatına müvafiq formalar hazırlanmışdır.

Mövzu:
Inhisar subyektlərində dövlət tənzimlənməsinin nəzəri-metodoloji əsasları.

Məsul icraçı: i.e.d. Ə.C.Muradov.

Mövzu ilə əlaqədar xeyli ədəbiyyat müəllifləri tərəfindən edilmiş, təbii inhisarlar barəsində dünya təcrübəsi və ölkədə olan mövcud vəziyyət öyrənilib. Ötən müddətdə inhisarların iqtisadi fəaliyyətinə dövlət müdaxiləsinin zəruriliyinə dair dünya təcrübəsi öyrənilmiş, inhisarların yaranması səbəbləri, təbii inhisarlara dövlət nəzarəti və formaları, tənzimləmə metodları, inhisarlara dair ölkə qanunvericiliyi, tənzimləyici orqanlar və onların fəaliyyət istiqamətləri, təbii inhisarların strukturuna dair hesabatı dissertasiya planına uyğun olaraq geniş şəkildə təqdim edilib.

PROBLEM:

Qeyri-neft sahələrinin inkişafının qiymətləndirilməsi

Mövzu:

Azərbaycanda kənd təsərrüfatının, o cümlədən ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişafının iqtisadi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi.

Məsul icraçılar: i.e.n. H.Ə. Eynalov, M.M. Mehdiyev.

İş:

Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı inkişafının nəzəri aspektləri və prioritetlərinin tədqiqi (Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu təmsalında).

Məsul icraçı: i.e.n. H.Ə.Eynalov.

2012-ci il ərzində ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı inkişafının nəzəri aspektləri istiqamətində xarici və yerli ədəbiyyat araşdırılmışdır. Müasir dövrdə kənd təsərrüfatının alternativ sistemi kimi qəbul edilən ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının ölkəmizdə yeni vüsət alması, o cümlədən ölkəmizdə bu istiqamətdə tədqiqatlar az aparıldığından zəruri materialların tapılmasında müəyyən çətinliklər mövcuddur. Buna baxmayaraq əsasən xarici ədəbiyyatlar araşdırılır və hazırda xarici mənbələr hesabına əldə edilmiş materiallar tərcümə olunur. Tərcümə işləri tamamlandıqdan sonra ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı inkişafının nəzəri aspektləri və prioritetlərinin tədqiqi istiqamətində mövcud yanaşmaların müəyyən edilməsi və dünyada mövcud yanaşmalar əsasında prioritetlərin araşdırılması istiqamətində müvafiq işlər nəzərdə tutulur.

İş:

Almaniya təcrübəsi əsasında ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişaf perspektivlərinin tədqiqi.

Məsul icraçı: i.e.n. H.Ə.Eynalov.

Tədqiqat işi çərçivəsində Almaniya ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının mövcud vəziyyəti öyrənilmiş, mövcud mexanizmlər araşdırılmışdır. O cümlədən, ölkəmizdə ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi istiqamətində Almaniya təcrübəsinin tətbiq imkanları tədqiq edilmişdir.

İş:

Azərbaycanda kənd təsərrüfatı məhsullarının rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması və kompleks inkişafı üzrə təkliflərin işlənilməsi.

Məsul icraçılar: i.e.d. V.M.Vəliyev, i.e.n. R.N. Hüseynəliyev, i.e.n. V.Ə. Rüstəmov.

1. İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutu, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiə Nazirliyi və BMT-nin İnkişaf Proqramının birgə həyata keçirdiyi Milli məşğulluq strategiyası çərçivəsində hazırlanmış layihədə cari və potensial üstünlüklərinin nəzəri məsələləri araşdırılmışdır.

2. “Azərbaycanda kənd təsərrüfatı üzrə dövlət tənzimlənməsi sahəsində mövcud vəziyyətin təhlili və onun Ümumdünya Ticarət Təşkilatının tələblərinə uyğunlaşdırılması üçün tövsiyələrin hazırlanması” tədqiqat layihəsində Ümumdünya Ticarət Təşkilatına daxil olmağın şərtləri və ticarət qaydaları nəzərdən keçirilmişdir.

3. Azərbaycanın daxili resurs dəyərini təhlili yekun hesabatında ilk dəfə daxili resurs sərfi metodunun tətbiqi ilə kənd təsərrüfatı və bəzi digər məhsulların rəqabətqabiliyyətliliyi hesablanmışdır.

4. “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı sektorunun rəqabət qabiliyyətliliyinin yüksəldilməsi problemləri” İqtisadi İnkişaf Nazirliyi və BMT-nin İnkişaf Proqramı çərçivəsində İqtisadi İslahatlar Elmi tədqiqat İnstitutunda həyata keçirilmiş tədqiqat layihəsində ilk dəfə geniş formada Balassa indeksi ilə 200-dən çox aqrar-sənaye sahəsinə aid məhsulların aşkar müqayisəli üstünlüyü, 50-dən çox kənd təsərrüfatı məhsulu üzrə ayrıca olaraq daxili resurs sərfi metodu ilə rəqabətqabiliyyətlilik göstəricisi olan daxili resurs sərfi əmsalı və mühafizə əmsalları hesablanmışdır.

Bu tədqiqatlarda kənd təsərrüfatı məhsullarının rəqabətqabiliyyətliliyi müəyyən edilmiş və rəqabətqabiliyyətliliyin artırılması üzrə xeyli qiymətli təkliflər verilmişdir.

Ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafının prioritet məsələ olduğunu nəzərə alaraq bu sahədə tədqiqatların davam etdirilməsi 2012-ci ildə də İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunun İş Planına daxil edilmişdir. Bu tədqiqat işi əvvəlki tədqiqat işlərinin bilavasitə davamıdır. Tədqiqatın əsas məqsədi rəqabətqabiliyyətliliyin hesablanması metodologiyalarının təkmilləşdirilməsi, kənd təsərrüfatının iqtisadiyyatın digər sahələri ilə əlaqəli inkişaf etdirilməsi məsələlərinin öyrənilməsi, habelə bu əlaqələrin kənd təsərrüfatının rəqabətqabiliyyətliliyinə necə təsir etməsinin öyrənilməsidir.

İş:

Üzümçülüyn, o cümlədən ekoloji təmiz süfrə üzümünün istehsalı və emalı üzrə təkliflərin hazırlanması.

Məsul icraçılar: i.e.n. R.N.Hüseynəliyev, i.e.n. H.Ə.Eynalov.

Tədqiqat işi Dövlət Proqramının müvafiq olaraq 2.4.11.-ci “Ekoloji təmiz süfrə üzüm istehsalının dəstəklənməsi” bəndini və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 30 avqust 2010-cu il tarixli 159 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş “Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının elmi təminatının həyata keçirilməsi Qaydaları” nəzərə alınaraq aparılmış və müvafiq təkliflər regionlar üzrə mövcud vəziyyətlə bağlı toplanmış məlumatlar, ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişaf perspektivlərinə dair İnstitutun müvafiq tədqiqat işlərinin nəticələri əsasında aparılmışdır. Tədqiqat işində dünya təcrübəsi öyrənilərək ölkəmizdə inkişaf perspektivlərinə dair ilkin qiymətləndirmə aparılmışdır. Tədqiqat işinin sonunda ekoloji təmiz süfrə üzümünün istehsalı və emalı üzrə müvafiq təkliflər hazırlanmışdır.

İş:

Üzümçülük üzrə təqdimatın hazırlanması.

Məsul icraçı: i.e.n. H.Ə.Eynalov.

İş üzrə üzümçülük və şərəbçilik sahəsinə dair müvafiq məlumatlar toplanılmış, statistik göstəricilər qrafik şəklində salınmış, bu sahədə mövcud vəziyyət və dövlət tərəfindən müvafiq tədbirlər qısa şəkildə göstərilmişdir. O cümlədən “2012-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında üzümçülüyn inkişafına dair Dövlət Proqramı” qısa şəkildə şərhli ilə təqdim edilmişdir. Təqdimat 45 slayddan, 20-dən çox statistik göstəricilərdən ibarətdir. Təqdimatda üzümçülüyn tarixi, Azərbaycanda keçmiş və bu günü, müvafiq sortları, emal istiqamətləri, mövcud göstəriciləri və Dövlət Proqramı öz əksini tapmışdır.

Mövzu:
Nəqliyyat, logistika və turizmin inkişafının əsas istiqamətlərinin tədqiqi.

İş:
Regional iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliliyinin yüksəldilməsində logistikanın rolunun tədqiqi.

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

İlkin olaraq regionlarda sahibkarlığın inkişafı üçün həm regional logistik infrastrukturun, həm də sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyətində logistikanın rolu araşdırılmışdır. Regional sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi üçün müvafiq klasterlərin işlənməsi qeyd olunan istiqamətlərdə logistik sistemin yenidən qurulmasına və nəticədə regionların rəqabətqabiliyyətinin artırılmasına imkan yaradır.

Qeyd olunan işlərin həyata keçirilməsi üçün ilk addım kimi əsasən sahibkarlar üçün nəzərdə tutulan logistika üzrə “sahibkarın cib kitabı”nın hazırlanması nəzərdə tutulmuşdur. Eyni zamanda Milli Aviasiya Akademiyası ilə birlikdə həm sahibkarlar, həm də logistika sisteminin yaradılmasında maraqlı olanlar üçün “Logistika terminlərinin izahlı lüğəti”nin hazırlanması üzrə işlər başa çatmış və hazırda bu lüğət çap olunmaq üçün hazırlanır.

İş:
Azərbaycanın beynəlxalq ticarətinin səmərəliliyinin artırılmasında logistika və tədarük şəbəkəsinin inkişaf etdirilməsi mexanizmlərinin işlənməsi.

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev

Azərbaycanın beynəlxalq ticarətinin səmərəliliyinin artırılmasında logistika və tədarük şəbəkəsinin inkişaf etdirilməsində beynəlxalq təcrübə öyrənilmiş və Azərbaycanda sahibkarlığın inkişaf etdirilməsində tədarük şəbəkəsinin əhəmiyyətinin araşdırılması və inkişaf etdirilməsi mexanizmi müəyyən edilmişdir.

İş:
Azərbaycanın turizm sektorunda nəqliyyat infrastrukturunun və logistika sisteminin səmərəliliyinin artırılması.

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev

Mövzu ilə əlaqədar nəzəri-metodoloji baza araşdırılmış, nəqliyyat-tranzit infrastrukturunun və logistika sisteminin əsas elementləri, qarşılıqlı əlaqələri və funksiyaları nəzərdən keçirilmişdir. “Eurovision-2012” mahnı müsabiqəsində tədbirin mükəmməl təşkili üzrə qonaqların yerləşdirilməsi və Kristal Hall-da müşayiət olunması ilə bağlı nəqliyyat və logistika sisteminin qurulmasının funksional mərhələləri, çoxsaylı treninqlərdə istifadə olunmuş və çap olunaraq vəsait kimi təşkilatçılara paylanmışdır.

İş:
Ekoloji turizmin inkişaf etdirilməsi istiqamətində araşdırmaların aparılması.

Məsul icraçılar: i.e.n. H.Ə. Eynalov, i.e.n. S.H.Abasova.

Mövzu ilə əlaqədar ədəbiyyat araşdırması başa çatdırılmış, xarici və yerli mütəxəssislərin əsərləri nəzərdən keçirilmişdir, ekoloji turizmin inkişaf istiqamətlərinin müəyyən edilməsi istiqamətində aparılmış təhlil və tədqiqatların nəzərdən keçirilməsi planlaşdırılmışdır.

İş:**Azərbaycanda turizm sektorunun beynəlxalq rəqabət qabiliyyəti və onun artırılması imkanları.**

Məsul icraçılar: i.e.d. D.Ə.Vəliyev, i.e.n. S.H.Abasova.

Xidmət sektorunda rəqabətqabiliyyətlilik anlayışı və turizm sektorunda beynəlxalq rəqabətqabiliyyətlilik istiqamətində ədəbiyyatlar araşdırılmış və onlardan istifadə olunmuşdur. Xarici ölkələrin təcrübəsi timsalında turizm sferasının rəqabətqabiliyyətliliyinin tədqiqi və araşdırılması aparılmışdır. Azərbaycanda turizm sektorunun SWOT analizi aparılaraq üstün, zəif cəhətlər, imkanlar və təhlükələr qeyd olunmuşdur. Azərbaycanda turizm obyektlərinin rəqabətqabiliyyətliliyinin öyrənilməsi və tədqiqi məqsədilə turizm obyektlərində və əhali arasında sorğu keçirilmiş və nəticələri qeyd olunmuşdur.

Mövzu:**Azərbaycanın qeyri-neft sektorunun sahələrarası təsirinin qiymətləndirilməsi.**

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

İş:**Azərbaycanın qeyri-neft sektorunun sahələrarası təsirinin qiymətləndirilməsi üzrə nəzəri və statistik bazanın tədqiqi.**

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

Qeyri-neft sektorunun sahələrarası əlaqələrin təsirinin qiymətləndirilməsi üzrə statistik baza İnstitut və EcoMod şirkətinin birgə hazırladığı Azərbaycan Respublikasının Sosial Hesablar Matrisi bazasında hazırlanmışdır. Qeyri-neft sektorunun sahələrarası əlaqələrin təsirinin qiymətləndirilməsi isə xüsusi olaraq müvafiq ssenarilərin qiymətləndirilməsi əsasında Azərbaycan Respublikasının Ümumi Tarazlıq Modeli bazasında tədqiq olunması planlaşdırılır.

İş:**Qeyri-neft sektorunun inkişafı, o cümlədən onun ixrac potensialının artırılmasında qərarların qəbulu modellərinin ilkin işlənilməsi.**

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

İlkin olaraq qeyri-neft sektorunun inkişafı, o cümlədən onun ixrac potensialının artırılmasına təsir göstərən amillər araşdırılmışdır. Hazırda müvafiq meyarların tələbi əsasında qeyri-neft sektorunun inkişafına təsir göstərən amillərin üstünlük dərəcələrinin qiymətləndirilməsi, rəqabətqabiliyyətliliyi və məhdud sayda üstün amillərin seçilməsinin qeyri-səlis modelinin işlənilməsi üzrə işlər davam etdirilir.

PROBLEM:**Enerji, infrastruktur və kommunal xidmətlərin sosial-iqtisadi inkişaf göstəricilərinə təsirinin qiymətləndirilməsi.****Mövzu:****Azərbaycanın enerji balansının sahələrarası təhlili**

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

Respublikanın enerji balansını üzrə statistik baza dəqiqləşdirilmiş, tələb-təklif nöqtəyi-nəzərdən araşdırılması üzrə nəzəri-metodoloji baza öyrənilmişdir. Eyni zamanda enerji balansının sahələrarası təsirinin qiymətləndirilməsi məqsədi ilə statistik bazanın qeyd olunan tələb və təklif münasibətlərinin ödənilməsinin təmin olunması imkanları araşdırılır.

Mövzu:

Azərbaycanın enerjiyə qənaət və enerji effektivliyi planının tərtibi.

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

Respublikanın enerji effektivliyi planı iqtisadi sektorları üzrə araşdırılmış və ilkin olaraq tərtib edilmişdir. Hazırda enerji effektivliyi üzrə planın müvafiq məlumatlar yeniləşdirilərək yekunlaşması üzrə işlər davam etdirilir.

Mövzu:

Azərbaycanda kommunal xidmətlərin səmərəliliyinin artırılması və tənzimlənməsi mexanizmlərinin işlənilməsi.

Məsul icraçı: i.e.d. V.M.Vəliyev.

Azərbaycanda kommunal xidmətlərin kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərinin qiymətləndirilməsi məqsədi ilə statistik məlumatlar təhlil edilmişdir. Kommunal sektorda son dövrlər böyük həcmdə investisiyaların qoyulması bütün sahələrdə böyük kəmiyyət keyfiyyətləri yaratmış, sistemin dayanıqlılığı və xidmət əhatəliliyini xeyli artırmışdır. Bu istiqamətdə həm də yüksək keyfiyyət göstəricilərinin əldə olunması məqsədi ilə kommunal sektorun hər bir istiqaməti (enerji, qaz, istilik və su təchizatı, zibilin daşınması və lift təsərrüfatında) üzrə SWOT təhlili aparılmışdır. Aparılmış təhlillər əsasında kommunal xidmətlərin səmərəliliyinin artırılması və tənzimlənməsi mexanizmlərinin işlənilməsi üzrə təklif və tövsiyələr hazırlanacaqdır.

PROBLEM:

Ermənistan tərəfindən Dağlıq Qarabağ və ona bitişik inzibati rayonların işğal nəticəsində dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi.

Mövzu üzrə bütün hazırlanan sənədlər ilk növbədə institutun müvafiq (aidiyyəti) şöbələri tərəfindən baxılmış və bundan sonra nazirliyin bütün şöbələrinə təklif və tövsiyə bildirilməsi üçün göndərilmişdir. Hal-hazırda iş planı hazırlanmış, bu istiqamətdə olan statistik və digər məlumatlar toplanılır və beynəlxalq təcrübə öyrənilir.

PROBLEM:

Məlumatlar bazasının formalaşdırılması, statistik göstəricilərin təhlili və cari işlərin yerinə yetirilməsi.

Mövzu:

Statistik məlumatların yenilənməsi, təsnifləşdirilməsi və emalı.

Məsul icraçı: i.f.d. E.F.Qasımov.

Müvafiq olaraq kənd təsərrüfatı, tikinti, sənaye, nəqliyyat, təhsil, turizm və s. bölmələr üzrə yenilənmələr icra edilmişdir.

Mövzu:

İqtisadi rayonların pasportunun yenilənməsi.

Məsul icraçılar: i.f.d. E.F.Qasımov, i.f.d.N.Ə.Eynullayev.

Azərbaycan Respublikasının iqtisadi rayonları üzrə Pasportları 2011-ci ilin sosial-iqtisadi göstəriciləri əlavə edilərək yenilənib.

Mövzu:

Ölkənin müxtəlif iqtisadi sahələri üzrə təqdimatların hazırlanması.

Məsul icraçılar: i.e.n. O.İ.İbrahimov, i.f.d. E.F.Qasımov.

Ölkənin müxtəlif iqtisadi sahələri üzrə təqdimatların hazırlanması "Azərbaycan təqdimatı" kitabının tərkib hissəsi kimi həyata keçirilib.

Mövzu:

Regionların və inzibati rayonların elektron statistik bazasını yeniləmək.

Məsul icraçı: i.f.d. E.F.Qasımov.

Regionların və inzibati rayonların elektron statistik bazası 2011-ci ilin rəqəmləri də əlavə edilərək yenilənib.

Mövzu:

Statistik baza üçün sahəvi göstəricilərin elektron bazasını yeniləmək.

Məsul icraçı: i.f.d. E.F.Qasımov.

Statistik baza üçün sahəvi göstəricilərin elektron bazasında müvafiq sahələr üzrə rəqəmlər yenilənib.

Mövzu:

“Azərbaycan təqdimatı” kitabının yenilənməsi.

Məsul icraçı: i.f.d. E.F.Qasımov.

“Azərbaycan təqdimatı” kitabı 2011-ci ilin rəqəmləri də əlavə edilərək yenilənib.

Mövzu:

MDB ölkələrinin əsas sosial-iqtisadi göstəricilərinin elektron bazasını yaratmaq.

Məsul icraçı: i.f.d. E.F.Qasımov.

MDB ölkələrinin əsas sosial-iqtisadi göstəricilərinin elektron bazası hazırlanıb.

Mövzu:

Dövlət proqramlarının, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman, sərəncam və tapşırıqlarından irəli gələn məsələlərin icrası.

Məsul icraçılar: i.e.d. Vilayət Vəliyev, i.e.n. Hüseynəliyev Rofət, i.e.n. İbrahimov Oruc.

İnstitutda iyul-dekabr ayları ərzində Nazirlik tərəfindən tapşırılmış Dövlət proqramlarının, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman, sərəncam və tapşırıqlarından irəli gələn məsələlərin icrasına dair işlər aidiyyəti üzrə yerinə yetirilmişdir.

Mövzu:

İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin Kollegiyasının qərarlarının, İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin əmr və tapşırıqlarının, eləcə də müxtəlif qurumlardan daxil olmuş və digər sənədlərin icrası ilə bağlı cari işlərin yerinə yetirilməsi.

Məsul icraçılar: i.e.d. Vilayət Vəliyev, i.e.n. Hüseynəliyev Rofət, i.e.n. İbrahimov Oruc.

İnstitutda iyul-dekabr ayları ərzində İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin Kollegiyasının qərarlarının, İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin əmr və tapşırıqlarının, eləcə də müxtəlif qurumlardan daxil olmuş, digər sənədlərin icrası ilə və cari işlərin yerinə yetirilməsi ilə bağlı işlər aidiyyəti üzrə yerinə yetirilmişdir.

II. XARİCİ ƏLAQƏLƏR

Əməkdaşlıq müqavilələri

Hesabat ilində İnstitutun əməkdaşlıq etdiyi təşkilatlarla işlərin davam etdirilməsi ilə yanaşı əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətində də müvafiq işlər aparılmışdır. Belə ki, hesabat ilində biri yerli ikisi xarici olmaqla 3 təşkilat ilə əməkdaşlıq müqaviləsi imzalanmışdır:

- **Azərbaycan Respublikası:**

“Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Milli Aviasiya Akademiyası və Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitutu arasında elmi-texniki əməkdaşlıq haqqında MÜQAVİLƏ (Bakı şəhəri, 01 mart 2012-ci il);

- **Ukrayna:**

ДОГОВОР о сотрудничестве между Научно-Исследовательского Института Экономических Реформ Министерства Экономического развития Республики Азербайджана и Научно-Исследовательским Экономическим Институтом Министерства экономического развития и торговли Украины на 2012-2017 годы (30 мая 2012 года);

- **Qazaxıstan Respublikası:**

МЕМОРАНДУМ О СОТРУДНИЧЕСТВЕ между Научно-Исследовательского Института Экономических Реформ Министерства Экономического развития Азербайджанской Республики и АО "Институт экономических исследований" Министерства экономического развития и торговли Республики Казахстан (г.Астана, 14 декабря 2012 года).

Sazişlərdə birgə tədqiqatların aparılması, elmi və elmi-texniki tədbirlərdə iştirak və kadr potensialının gücləndirilməsi istiqamətlərində əməkdaşlıq edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Son illərdə xarici əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü şəkildə fəaliyyət göstərən İnstitutu ilə profilə uyğun digər təşkilatlar arasında 2010-2012-ci illər arasında ümumilikdə 9 əməkdaşlıq sazişi imzalanmışdır.

Ezamiyyətlər

Hesabat dövründə İnstitutun əməkdaşları müxtəlif elmi və elmi-texniki tədbirlərdə iştirak etmək məqsədilə respublika xarici və respublika daxili ezamiyyətlərdə olmuşlar:

- respublika xarici 20 ezamiyyət həyata keçirilmiş, onlardan 12-i İİETİ, digərləri isə beynəlxalq təşkilatlar (Dünya Bankı (2), İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (1), Türkiyə Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA) (4), Koreyanın Xarici İqtisadi Tədqiqatlar İnstitutu (KİEP) (1)) tərəfindən maliyyələşdirilmişdir;
- respublika daxili isə 38 ezamiyyət həyata keçirilmiş və bütün ezamiyyətlər İİETİ tərəfindən maliyyələşdirilmişdir.

Görüşlər

Hesabat ilində istər əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirəsi istərsə də İnstitutun fəaliyyətinin tanınması istiqamətində xarici tədqiqatçılar və nümayəndələrlə bir-sıra görüşlər keçirilmişdir.

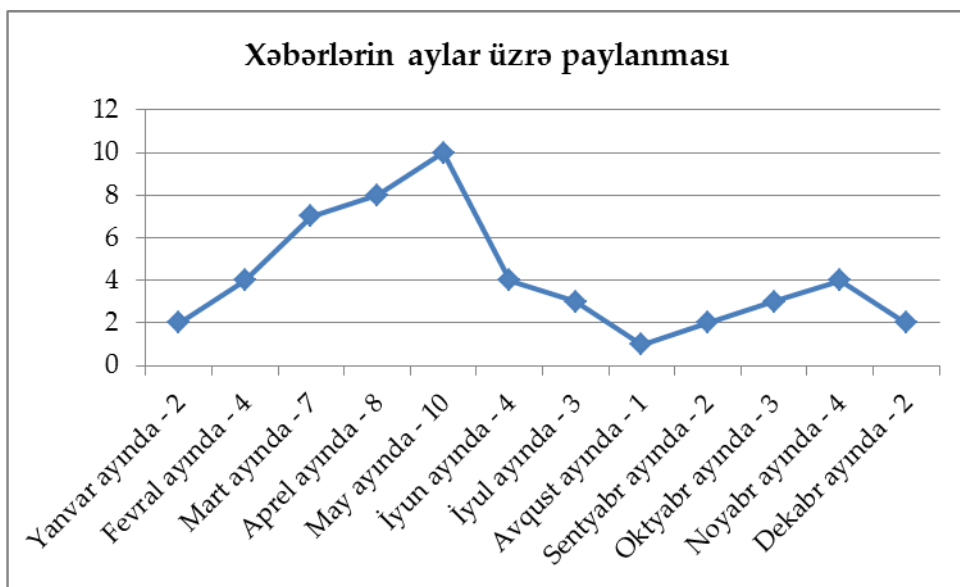
Görüşlər əsasən Türkiyənin (Bakıdakı Səfirliyinin, İnkişaf Nazirliyinin, Regional İnkişaf Agentliyinin, Türkiyə Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyinin Bakı Proqram koordinatorluğunun (TİKA)), İran İslam Respublikasının (İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT)), Amerika Birləşmiş Ştatlarının (West Texas və Universitetinin

professoru və Williams Kollecinin tədqiqatçısı), İslam ölkələri Statistika, İqtisadi və Sosial Araşdırma və Təhsil Mərkəzinin (SESRIC), Türkiyənin Elm və Texnoloji Araşdırmalar Təşkilatının (TÜBİTAK), “EcoMod Networking” şirkətinin prezidenti və eksperti, Ukraynanın, Qazaxıstanın, Macarıstanın və Cənubi Koreyanın müvafiq tədqiqat institutlarının nümayəndələri ilə bir-sıra görüşlər keçirilmişdir.

III. VEB SƏHİFƏNİN İDARƏ OLUNMASI

Fəaliyyətimiz haqqında geniş ictimaiyyətin tanış etdirilməsi və müsbət imicin formalaşdırılması məqsədilə il ərzində İnstitutun veb sahifəsində müvafiq yenilənmə işləri aparılmışdır. Veb sahifə vasitəsilə işıqlandırıl bu il də iki - azərbaycan və ingilis dillərində aparılmışdır. Bundan başqa il ərzində saytın istər oxuyucular tərəfindən izlənməsi istərsə də xəbər (yayım) agentlikləri tərəfindən saytdakı xəbərlərə istinadların sayının artımı müşahidə olunmuşdur.

Ümumilikdə hesabat ili ərzində veb sahifədə 42-si press-reviz, 5-i elan və 3-ü məlumat olmaqla müxtəlif məzmunlu 50 mətn yerləşdirilmişdir (aylar üzrə dinamika aşağıdakı qrafikdə öz əksini tapmışdır):

IV. LAYİHƏLƏRİN İDARƏ OLUNMASI

Hesabat ili ərzində birgə əməkdaşlıq və digər mənbələrdən maliyyələşmə hesabına 6 elmi-tədqiqat işi (layihə) həyata keçirilmişdir.

1. Birgə əməkdaşlıq çərçivəsində başa çatdırılmış işlər:

1. “Azərbaycanda ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi prosesində Türkiyə təcrübəsinin öyrənilməsi və qurumlararası əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi” layihəsi (Türkiyə Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA) və İİETİ);
2. “Azərbaycan Respublikasının Ümumi Tarazlıq Modelinin işlənilməsi” layihəsi (“EcoMod Networking” Şirkəti və İİETİ);
3. “Logistika terminləri üzrə izahlı lüğətin hazırlanması” layihəsi (“Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Milli Aviasiya Akademiyası (MAA) və İİETİ);

2. Digər mənbələrdən maliyyələşmə hesabına görülmüş işlər:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 155s nömrəli 2012-ci il 02 iyul tarixli Sərəncamına əsasən “Dövlət büdcəsinin “İqtisadi islahatların həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər” maddəsində nəzərdə tutulan vəsait hesabına başa çatdırılmış işlər aşağıdakılardır:

4. “Üzümçülük və şərəbçilik sahəsində mütərəqqi beynəlxalq sığorta və lizinq xidmətləri təcrübəsinin öyrənilməsi, müvafiq təklif və tövsiyələrin hazırlanması” mövzusunda tədqiqat işi;
5. “Mənzil-kommunal sektorunda aparılan islahatlar çərçivəsində xidmətlərin təşkilinə və keyfiyyətinin yüksəldilməsinə dair təklif və tövsiyələrin hazırlanması” mövzusunda tədqiqat işi;
6. “Sahələrarası əlaqələrin təsirləri nəzərə alınmaqla, iqtisadi sahələr üzrə mənfəət vergisinin optimallaşdırılması” mövzusunda tədqiqat işi;

3. Davam etdirilən işlər:

1. “Azərbaycanın qısa müddətli makroekonometrik modelinin qurulması” layihəsi (Türkiyə Respublikasının İnkişaf Nazirliyinin İqtisadi Modeller və Strateji Araşdırmalar Baş İdarəsi və İİETİ);
2. “İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqatlar İnstitutunda təlim otağının qurulması” layihəsi (Türkiyə Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA) və İİETİ);
3. “İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin Regional şöbələrinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsində Türkiyə təcrübəsinin öyrənilməsi (Kalkınma Ajanslarının təmsalında)” layihəsi (Türkiyə Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA) və İİETİ).

V. ELMİ VƏ ELMİ-TEXNİKİ TƏDBİRLƏRİN TƏŞKİLİ

Hesabat ilində də İnstitutun iştirakı ilə keçirilmiş elmi və elmi-texniki tədbirlər aşağıdakılardır:

Dəyirmi masalar

1. “Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının, o cümlədən üzümçülüğün inkişaf perspektivləri” mövzusunda Dəyirmi masa (13 mart 2012-ci il);
2. “Azərbaycanda ekoloji təmiz kənd təsərrüfatının inkişaf istiqamətləri” mövzusunda Dəyirmi masa (01 oktyabr 2012-ci il);

Birgə təşkil edilmiş konfranslar

3. “Üzümçülük və şarabçılığın inkişaf perspektivləri: qabaqcıl təcrübə və texnologiyalardan istifadə imkanları” mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfrans (Gəncə şəhəri, 07 oktyabr 2012-ci il);

Beynəlxalq tədbirlər

4. İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının İqtisadi tədqiqatlar üzrə Daimi Komitəsinin 2-ci iclası (Bakı şəhəri, 07 noyabr 2012-ci il);
5. İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının “İqtisadiyyat” Jurnalının Redaksiya Heyətinin 1-ci iclası (Bakı şəhəri, 08 noyabr 2012-ci il);

Təqdimatlar

6. “Planlaşdırma və Modelləşdirmə üzrə Türkiyə təcrübəsi” mövzusunda təqdimat (26 yanvar 2012-ci il, məruzəçi: Türkiyə Respublikasının İnkişaf Nazirliyinin Ekonomik modelləşdirmə şöbəsinin müdiri Hasan Yurtoğlu);
7. “EuroMonitor International” Ltd-nin verilənlər bazasının təqdimatı (online rejimdə) (14 dekabr 2012-ci il, məruzəçi: şirkətin məsul əməkdaşı Evelina Trifonova);
8. “Azərbaycan Respublikasının Ümumi Tarazlıq Modeli (AZMOD): görülmüş işlər, nəticələr və perspektivlər” mövzusunda təqdimat (26 dekabr 2012-ci il, məruzəçilər: “EcoMod Networking” Şirkətinin prezidenti Əli Bayar və eksperti Suat Şişikin).

Xarici qonaqların məruzəsi ilə təşkil edilmiş seminarlar

9. “Türkiyənin inkişaf planları: 1923-2012-ci illər” mövzusunda seminar (18 iyun 2012-ci il, məruzəçi: Türkiyənin Bakıdakı Səfirliyinin inkişaf məsələləri üzrə məsləhətçisi Fərrux Tıǵlı);
10. “Beynəlxalq tədbirlərin təşkilinə hazırlıq və keçirilməsi” mövzusunda seminar (19 iyun 2012-ci il, Türkiyənin Bakıdakı Səfirliyinin inkişaf məsələləri üzrə məsləhətçisi Fərrux Tıǵlı);
11. “İqtisadiyyatın diversifikasiyası: gəlir və məhsuldarlığın hesablanması” mövzusunda seminar (12 dekabr 2012-ci il, Türk Hava Qurumu Universitetinin prorektoru, professor Murat Ali Yülek).

VI. NƏŞR FƏALİYYƏTİ

Hesabat ilində nəşr fəaliyyətinin davam etdirilməsi istiqamətində də müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) “İqtisadiyyat” Jurnalının Redaksiya Heyətinin 08 noyabr 2012-ci il tarixində Bakıda (İİETİ-də) keçirilmiş 1-ci iclasında Redaksiya Heyətinin tərkibi təsdiq edilmiş, jurnalın baş redaktoru İİETİ-nin direktoru i.e.d. Vilayət Vəliyev (Azərbaycan Respublikası) və müavinləri Qazaxıstanın “İqtisadi Tədqiqatlar İnstitutu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin elmi rəhbəri professor Sailau Baizakov (Qazaxıstan Respublikası) və Qırğızıstan İqtisadiyyat Universitetinin kafedra müdiri Elvira Nogoibayeva (Qırğızıstan Respublikası) seçilmişlər. Bundan sonra jurnalın fəaliyyətinin yeni formatda davam etdirilməsi üçün müvafiq işlərin həyata keçirilməsinə başlanılmışdır.

Redaksiya Heyətinin üzvləri İƏT-in üzv ölkələrinin nümayəndələrindən ibarətdir və üzvlərin məqalələrindən ibarət olmaqla jurnalın yeni formatda ilk sayının 2013-cü ilin əvvəlində işıq üzü görməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Həmçinin il ərzində aşağıdakı adları sadalanan kitablar da nəşr olunmuşdur:

1. “Azərbaycan Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafı: 20 il” (2011-ci il üzrə);
2. “2012-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında üzümçülüğün inkişafına dair Dövlət Proqramı və Azərbaycanda üzümçülük”;
3. “Dünyada və Türkiyədə Organik Tarım. Dünyada və Türkiyədə ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı”;
4. “Elmi əsərlərin topluları”.

VII. KADR POTENSİALININ GÜCLƏNDİRİLMƏSİ

İstehsalat təcrübəsi

Hesabat ili ərzində İnstitutda 98 nəfər tələbə istehsalat təcrübəsində iştirak etmişdir. Təcrübədə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin, Dövlət İdarəçilik Akademiyasının, Bakı Dövlət Universitetinin və Bakı Slavyan Universitetinin tələbələri iştirak etmişlər.

Təcrübə zamanı tələbələr üçün seminarlar təşkil edilmiş, ixtisasa uyğun məruzələr deyilmiş və fərdi tapşırıqlar verilmişdir.

Seminarlar

Hesabat ilində İnstitutda təhsil alan doktorantlar üçün “İqtisadi analiz” və “Ekonometrika” fənləri üzrə dərslər tədris olunmuşdur.

Bundan başqa ümumilikdə 1 təlim, xarici ekspertlərin məruzəsi ilə 3 və İİETİ-nin əməkdaşlarının məruzəsi ilə 2 seminar keçirilmişdir:

1. “Ümumi Tarazlıq Modelinin qurulması” mövzusunda təlim (19-23 noyabr 2012-ci il, təlimçilər: “EcoMod” (Global Economic Modeling Network) şirkətinin prezidenti Əli Bayar və şirkətin eksperti Suat Şişikin));
2. “Türkiyənin inkişaf planları: 1923-2012-ci illər” mövzusunda seminar (18 iyun 2012-ci il, məruzəçi: Türkiyənin Bakıdakı Səfirliyinin inkişaf məsələləri üzrə məsləhətçisi Fərrux Tıǵlı);
3. “Beynəlxalq tədbirlərin təşkilinə hazırlıq və keçirilməsi” mövzusunda seminar (19 iyun 2012-ci il, məruzəçi: Türkiyənin Bakıdakı Səfirliyinin inkişaf məsələləri üzrə məsləhətçisi Fərrux Tıǵlı);
4. “İqtisadiyyatın diversifikasiyası: gəlir və məhsuldarlığın hesablanması” mövzusunda seminar (12 dekabr 2012-ci il, məruzəçi: Türk Hava Qurumu Universitetinin prorektoru, professor Murat Ali Yülek);
5. “V Astana Forumu: ümumdünya maliyyə-iqtisadi böhranı, problemlər, həlli yolları” və “İqtisadi sahələr üzrə mənfəət vegisinin optimal dərəcəsinin müəyyən edilməsi modeli” mövzusunda seminarlar (14 iyun 2012-ci il, məruzəçi: İİETİ-nin direktoru i.e.d. Vilayət Vəliyev);

İştirak edilmiş tədbirlər

Hesabat ili ərzində İnstitutun əməkdaşları ümumilikdə 7 seminar, 1 sərgi, 11 konfrans, 1 festival, 2 forum və 1 simpoziumda iştirak etmişlər.

VIII. ELMİ KATİBLİK üzrə İŞLƏR

- 2012-ci il ərzində İnstitutun Elmi Şurasının 3 iclası keçirilmişdir. İclaslarda İnstitutda yerinə yetirilən elmi-tədqiqat işlərinin mövzuları, doktorant və dissertantlarının dissertasiya işlərinin mövzuları və s. bu kimi məsələlərin müzakirələri təşkil olunmuş, doktorant və dissertantlarının attestasiyalarının nəticələri, həmçinin 2012-ci ildə İnstitut tərəfindən yerinə yetirilən elmi-tədqiqat işlərinin planına qismən dəyişikliklərin edilməsi ilə bağlı təkliflər müzakirə edilmiş və müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir.

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1 iyul 2010-cu il tarixli 129 nömrəli “Doktoranturların yaradılması və doktoranturaya qəbul Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında Qərarı və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 2012-ci ildə elmi müəssisələr və təşkilatlar üçün fəlsəfə doktoru və elmlər doktoru hazırlığı üzrə qəbul elanına (“Elm” qəzeti, 30 avqust 2012-ci il tarixli, 24-25 sayı) əsasən İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitutunda doktoranturaya qəbul imtahanları keçirilmişdir. Ümumilikdə altı ixtisas üzrə 18 nəfər sənəd təqdim etmişdir. Qəbul imtahanlarında yüksək nəticə göstərən 12 nəfər namizəd plan üzrə İnstituta ayrılmış 12 yerə qəbul edilmişlər. Dekabrın 28-də keçirilmiş İnstitutun Elmi Şurasının qərarı ilə doktoranturaya qəbul olunanların mövzuları və elmi rəhbərləri təsdiq edilmişdir.

- 17 dekabr 2012-ci il tarixlərində İnstitutda təhsil alan doktorant və dissertantların attestasiyası keçirilmişdir.

- 01.12.2012-ci il tarixə İnstitutda fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 2 nəfəri 1-ci kurs əyani, 10 nəfəri 1-ci kurs qiyabi, 7 nəfəri 4-cü kurs qiyabi olmaqla 19 doktorant və 15 dissertant, elmlər doktoru proqramı üzrə isə 12 dissertant təhsil almışdır. 2012-ci il 30 dekabr tarixindən fəlsəfə doktoru proqramı üzrə təhsil alan doktorantlardan 7 nəfəri, dissertantlardan isə 6 nəfəri təhsil müddətinin sona çatması ilə əlaqədar olaraq doktoranturadan xaric edilmişdir.

- 2012-ci ildə İnstitutun doktorant və dissertantlarından 4 nəfəri dissertasiya işlərini ilkin variantda bitirərək təqdim etmiş, onların namizədlik dissertasiyası ilkin müzakirədən müvəffəqiyyətlə keçmiş və müvafiq Dissertasiya Şuralarına təqdim olunmaları haqda qərar qəbul edilmişdir. Eyni zamanda, İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitut tərəfindən aparıcı təşkilat kimi 13 namizədlik və 1 doktorluq dissertasiya işlərinin müzakirəsi təşkil edilmiş, onlara müvafiq rəylər verilmişdir. Bir sıra dissertasiya işlərinin avtoreferatlarına, dissertasiya işlərinin əsas müddəalarını özündə əks etdirən təhriri-məruzələrə İnstitutun əməkdaşları tərəfindən müvafiq rəylərin verilməsi təmin olunmuşdur.

- Hesabat dövründə İnstitutun kitabxana fondu yeni elmi ədəbiyyatlarla zənginləşdirilmişdir.